

Fehérvári Fiatalok

Gyorsjelentés a székesfehérvári középiskolások
körében végzett kutatás adataiból

PROSPERIS ALBA
KUTATÓKÖZPONT

2024

Bevezetés	3.
01 Főbb megállapítások	5.
02 Továbbtanulás	7.
Kitekintés	7.
Továbbtanulási attitűdök a székesfehérvári vizsgálatban	8.
A továbbtanulás lehetséges területei	14.
A továbbtanulást befolyásoló tényezők	21.
03 Jövővel kapcsolatos tervek	27.
Kitekintés	27.
Továbbtanulás másik városban	29.
Élet külföldön	30.
Nyelvtudás	32.
04 Székesfehérvári lehetőségek megítélése	33.
Ismeretek a város kínálta lehetőségekről	33.
Helyben maradáshoz motiváló tényezők	36.
05 A fiatalok jövőképe és a városi lehetőségek megítélése négy fókuszcsoporthoz interjú alapján	39.
06 Konklúzió a szakpolitikai döntéshozó és a fiatalokkal foglalkozó szakemberek számára	45.
07 Módszertani háttér	48.
Adatfelvétel és adattisztítás	48.
Fókuszcsoporthoz interjúk	49.
08 Ábrák és táblázatok jegyzéke	50.
Ábrajegyzék	50.
Táblázatok jegyzéke	51.

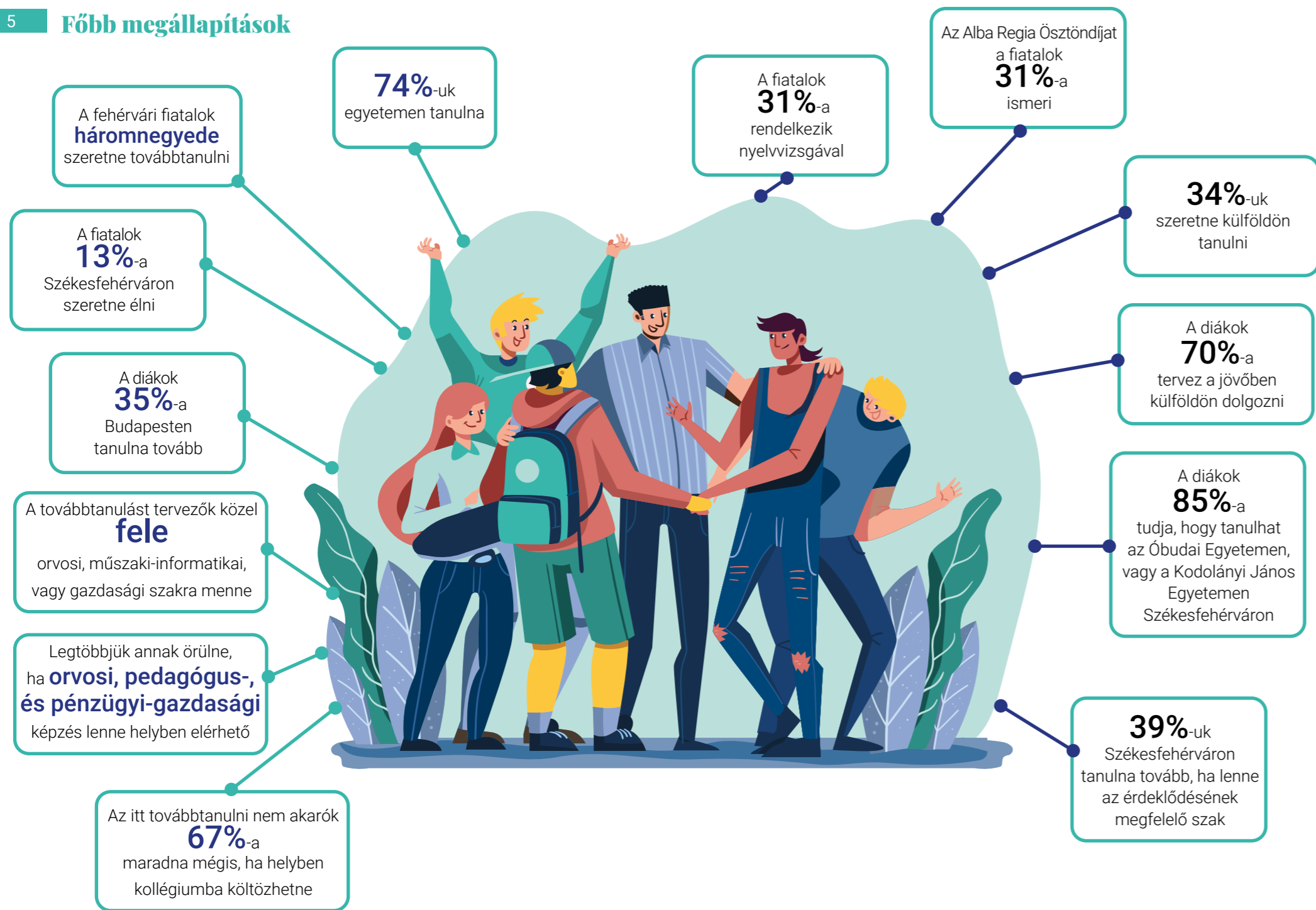
A Prosperis Alba Kutatóközpont azzal a szándékkal indította útjára az alább bemutatásra kerülő kutatást, hogy feltérképezze a város középiskolásainak továbbtanulási motivációit, jövőterveit, valamint pályaválasztásuk főbb mozgatórugóit. Célként fogalmazódott meg továbbá, hogy betekintést kaphassunk abba, hogy milyen kép él a tanulóknál a városról, mennyire vannak tisztában a helyi felsőoktatási lehetőségekkel, valamint az őket segítő intézkedésekkel. A 2023-as kutatás a székesfehérvári középiskolákban tanuló diákok körében zajlott, alapját egy kérdőíves felmérés jelenti, amely kiegészült még a fiatalokkal folytatott fókuszcsoporthoz beszélgetésekkel is.

Jelen összefoglalónkban a magyar fiatalokról szóló, négyévenkénti országos, reprezentatív adatfelvételek¹ legutóbbi eredményeire való rövid kitekintésekkel kiegészítve megvizsgáljuk a továbbtanulás alapvető mutatóit és főbb befolyásoló tényezőit. A fiatalok jövőbeli terveinek vizsgálata keretében bepillantást nyerünk a külföldi továbbtanulási, illetve munkavállalási szándékba és az ehhez fontos tényezőként szolgáló nyelvtudás adataiba is. Bemutatjuk, hogy a megkérdezett fiatalok milyen mértékben vannak tisztában az őket érintő helyi lehetőségekkel, valamint azt is körülbírájuk, hogyan vélekednek Székesfehérvárról a saját szemszögükből. Bízunk benne, hogy a fókuszcsoporthoz interjúk keretében elhangzott információk és vélekedések további adalékkal szolgálhatnak majd ahhoz, hogy jobban megértsük, és ezáltal a jövőben célzottabban tudjuk segíteni a fiatalok továbbtanulási- és jövőterveit, valamint, hosszú távon, minél inkább elősegíthessük a helyben maradásukat az őket támogatni kívánó intézkedéseken keresztül.

A Prosperis Alba Kutatóközpont által végzett kutatás adataiból készült gyorsjelentés audio formátumban letölthető az alábbi QR kód beolvasásával.

¹Az Ifjúsági és Sportminisztérium különféle egységei (2001 januárjától a Nemzeti Ifjúságkutató Intézet, majd ennek jogutódjai) 2000-ben indították útjára a négyévente lefolytatott nagymintás ifjúságkutatások sorozatát, neves ifjúságszociológusok irányításával, közreműködésével. A kutatássorozatot később az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, majd pedig az Emberi Erőforrások Minisztériuma és annak jogutódjai (jelenleg a Kulturális és Innovációs Minisztérium) vették át. A kutatási projekt intézményi háttere 2012-től megváltozott: a 2012-es kutatást a Kutatópont Kft. végezte, a 2016-os és a 2020-as kutatást pedig a Társadalomkutató Kft. A Magyar Ifjúság Kutatás 2016 újdonsága volt az addigi hullámokhoz képest, hogy először ekkor készült egy külföldi magyar fiatalokról szóló adatfelvétel is, 4000 fős, szintén reprezentatív mintán. A vizsgált régiók Erdély (2000 fő), Felvidék (1000 fő), Kárpátalja (500 fő) és Vajdaság (500 fő) voltak; ennek nyomán a 2020-as kutatásnak már szintén készült egy külföldi lába. A nyolcezer fős, nagymintás, reprezentatív kutatások az iskolázottságtól kezdődően az anyagi helyzeten és a kultúrán keresztül a politikai nézetekig vizsgálták a 15-29 éves korosztály helyzetét Magyarországon. A kutatások eredményei egyrészt segítik a mindenkori ifjúságpolitikai döntések előkészítését, másrészt más ifjúságszociológiai vizsgálódások – többek között például jelen kutatás – számára is háttéranyagot képeznek-képezhetnek.

Kitekintés

A négyévente lefolytatott nagymintás, reprezentatív ifjúságkutatások legutóbbi két hullámának (2016 és 2020) adatai alapján az látható, hogy a 2008-as csúcsot követően 2016-ig általánosságban csökkent, majd 2020-ra stagnált, illetve minimális mértékben növekedni kezdett az oktatásban részt vevők aránya. Ekkor a 15–29 évesek 41 százaléka vett részt valamilyen szervezett, iskolarendszerű képzésben, ami csekély mértékben magasabb érték, mint a négy évvel korábbi.

Az életkor előrehaladtával egyre csökken az iskolába járó fiatalok aránya. 2020-ban a 15–19 éves korosztály 86 százaléka vett részt valamilyen képzésben, amely 2016-hoz képest stagnáló adat. A tanulás tekintetében tapasztalható területi egyenlőtlenség továbbra is fennállt. Jellemzően a falvakban és a kisebb, nem megyei jogú városokban alacsonyabb (37 és 40 százalék), a nagyobb városokban kevésbé (42 százalék), a fővárosban (44 százalék) pedig jóval magasabb volt az oktatásban részt vevő fiatalok aránya.

Az oktatási helyzetkép másik fontos mutatója a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szintje. A befejezett iskolai végzettséget vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy 2020-ra a szakmunkásképzőt végzettek aránya 19 százalékról 17 százalékra, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 31 százalékról 28 százalékra csökkent négy év alatt, ezzel szemben az érettségivel rendelke-

² A kitekintésben felhasznált adatok az alábbi kutatási jelentésekből származnak: Székely Levente – Szabó Andrea (szerk.) (2016): Magyar Ifjúság Kutatás 2016. Az ifjúságkutatás első eredményei. Ezek a mai magyar fiatalok! Társadalomkutató Kft., Budapest. Domokos Tamás – Kántor Zoltán – Pillók Péter – Székely Levente (2020): Magyar fiatalok 2020. Kérdések és válaszok – fiatalokról, fiataloktól. Társadalomkutató Kft., Budapest.

zők aránya 38 százalékról 42 százalékra, a diplomásoké pedig 12 százalékról 13 százalékra növekedett 2016-hoz képest. A fiatalok iskolai végzettsége az érettségizettek és a diplomások esetében emelkedő tendenciát mutatott.

A tanulással kapcsolatos attitűdök eltérnek a különböző iskolai végzettséggel rendelkező csoportok között: 2020-ban a csak általános iskolát végzettek 76 százaléka tanult, vagy vett részt valamilyen képzésben, míg a szakmunkásképzőt végzetteknek ez az arány csupán 4, az érettségizetteknek 34 és a diplomásoknak 13 százalék volt.

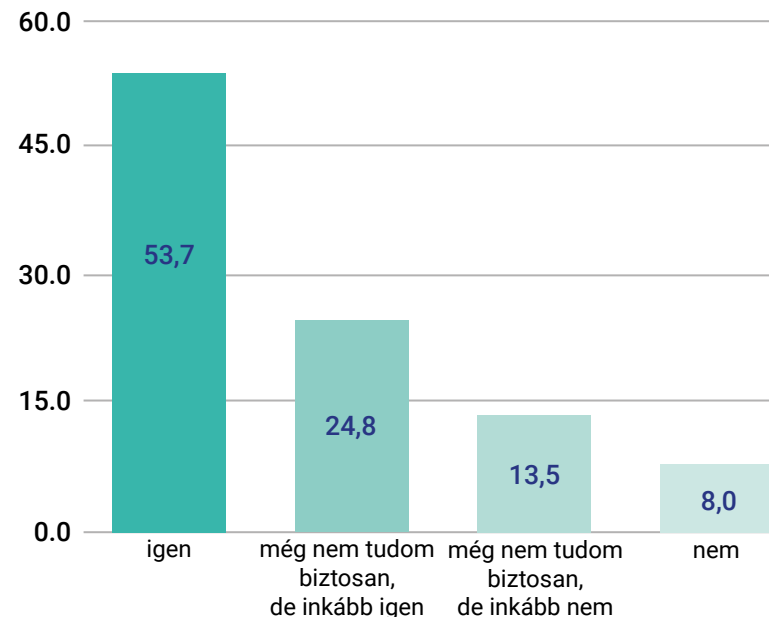
A továbbtanulás tekintetében az mondható el általánosan, hogy a legerősebb továbbtanulási vágy a 8 általánost, vagy annál kevesebbet végzettek esetében volt megfigyelhető a 2020-as adatok alapján, akik közül majd minden második (47 százalék) szeretett volna továbbtanulni. A szakmunkásképzőt végzettek körében volt a legalacsonyabb a továbbtanulás iránti vágy, mivel mindössze 11 százalékuk, az érettségizettek pedig 21 százaléka, valamint a diplomásoknak 26 százaléka állította azt, hogy továbbtanulna a jövőben.

Továbbtanulási attitűdök a székesfehérvári vizsgálatban

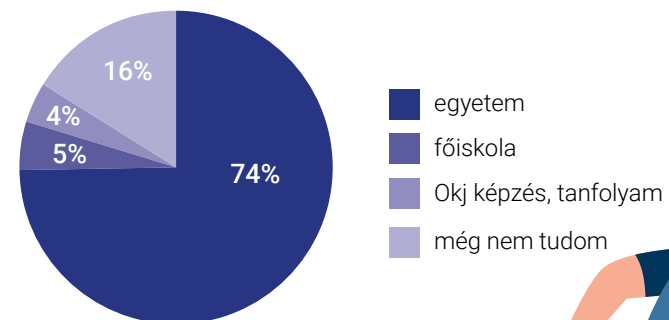
A székesfehérvári kutatás alapján látható, hogy a megkérdezettek több, mint fele (54 százalék) akar biztosan továbbtanulni, negyedük (25 százalék) pedig, bár még nem teljesen biztos benne, de úgy véli, továbbtanulna. Öröndetes tehát, hogy összességében a diákok több, mint háromnegyede szeretné folytatni tanulmányait.

1. ábra Szeretnél-e továbbtanulni? (%)

A válaszadók közel háromnegyede (74 százalék) egyetemre iratkozna be, főiskolára (6 százalék) és valamilyen típusú felnőttképzésre (OKJ, államilag akkreditált felnőttképzések) csak kevesen mennének (4 százalék). Azonban látható, hogy viszonylag magas, 16 százaléknyi azoknak az aránya, akik még nem tudják biztosan, milyen jellegű intézmény lenne számukra a legmegfelelőbb.

2. ábra Milyen jellegű iskolában szeretnél továbbtanulni? (%)

A továbbtanulás szempontjából fontos mutatóként szolgálhat többek között a tanulmányi előmenetel. A vizsgálatban a diákok három félévre visszamenőleg adták meg a tanulmányi átlagukat. A vizsgált időszakban, a három utolsó félév viszonylatában a város középiskoláinak tanulmányi átlageredményei stagnáló tendenciát mutatnak, négy egész körüliek.

1. táblázat Tanulók átlageredményei iskolák szerinti bontásban

Iskola neve	Mennyi volt az átlagod			A három félév átlaga
	a tanév végén?	a félév végén?	az előző tanév végén?	
Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola	4,77	4,61	4,71	4,70
Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium	4,64	4,6	4,62	4,62
Vasvári Pál Gimnázium	4,44	4,42	4,49	4,45
Kodolányi János Gimnázium	4,40	4,35	4,42	4,39
Széchenyi István Műszaki Technikum	4,17	4,03	4,14	4,11
I. István Technikum	4,09	4,07	4,06	4,07
Jáky József Technikum	3,91	3,99	4,08	3,99
Bugát Pál Technikum	3,90	3,77	3,86	3,84
Hunyadi Mátyás Technikum	3,68	3,57	3,82	3,69
Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola	3,59	3,65	3,64	3,63
Árpád Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	3,54	3,55	3,52	3,54
Váci Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	3,48	3,53	3,53	3,51
Összesen	4,05	4,01	4,07	

Az egyes iskolák átlageredményei is kiegyensúlyozottak, ebben az időszakban nincs tendenciózusan növekvő vagy csökkenő átlag, így érdemben az iskolák közti sorrend sem változik. A tanulmányi átlagok szórásai – vagyis az átlag-

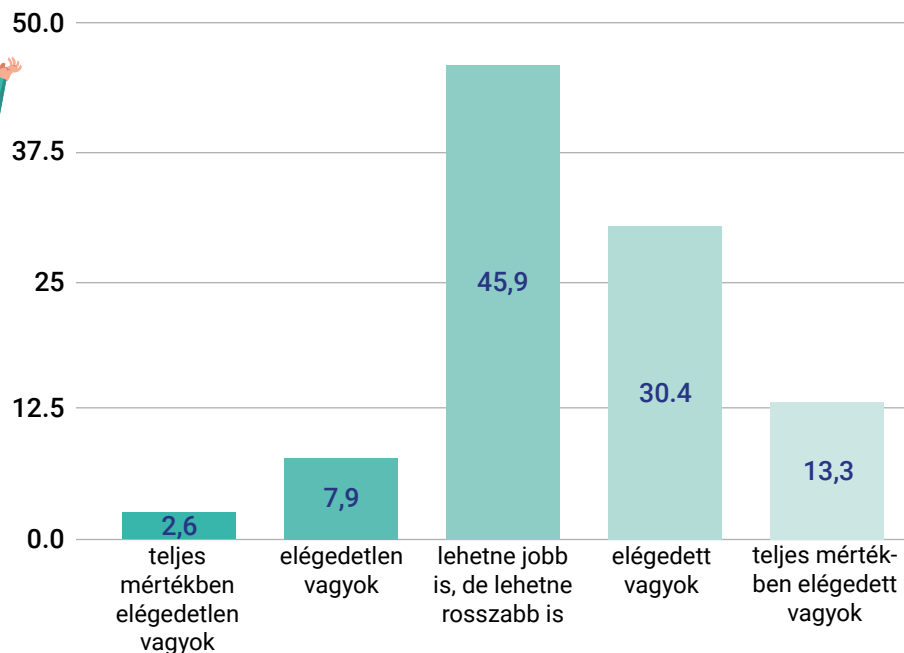
tól való átlagos eltérések – a gimnáziumokban alacsonyabbak, ezen intézményekben tehát a diákok eredményei homogénebbek, a gimnáziumi diákok átlagai között kisebbek az eltérések, mint a többi iskola tanulónak átlagai között.

2. táblázat A tanulmányi átlagok szórása iskolánként

Iskola neve	Tanulmányi átlagok szórása		
	a tanév végén	a félév végén	az előző tanév végén
Árpád Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	0,49	0,22	0,56
Bugát Pál Technikum	0,58	0,62	0,62
Hunyadi Mátyás Technikum	0,59	0,57	0,63
I. István Technikum	0,60	0,52	0,53
Jáky József Technikum	0,61	0,66	0,60
Kodolányi János Gimnázium	0,42	0,46	0,43
Széchenyi István Műszaki Technikum	0,57	0,54	0,46
Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola	0,19	0,29	0,17
Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium	0,30	0,32	0,30
Váci Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	0,62	0,66	0,56
Vasvári Pál Gimnázium	0,33	0,29	0,30
Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola	0,68	0,66	0,64
Összesen	0,66	0,64	0,63

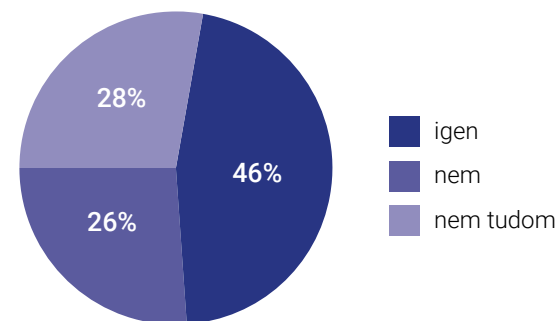
Bár a tanulmányi eredmények összességében jónak mondhatók, a tanulók saját, egyéni átlagukkal leginkább közepesen elégedettek. A válaszadók 46 százaléka vélekedik úgy, hogy teljesítménye lehetne jobb is, de rosszabb is. Az átlagával elégedett a diákok közel fele (44 százalék), és mindössze a diákok tizede mondta azt, hogy elégedetlen az iskolai teljesítményével.

3. ábra Mennyire vagy elégedett az iskolai teljesítményeddel? (%)

A tanulmányi eredményekre az egyéni képességeken, hozzáálláson túl az iskolának is hatása lehet. Amennyiben a diákok jól érzik magukat az iskolában, jobb eredményeket érhetnek el. Éppen ezért, a vizsgálatban abba is igyekeztünk némi betekintést nyerni, hogyan vélekednek a fiatalok a saját iskoláikról. A diákok által adott válaszokból látható, hogy sokan bizonytalanok a tekintetben, hogy jól választottak-e intézményt. Bár a tanulók közel fele (46 százalék) úgy véli, hogy jól döntött, amikor jelenlegi iskolájába ment tanulni, közel azonos arányban (28 százalék) vannak azok, akik nem tudják eldönteni, hogy ugyanezt az intézményt választanák-e újra, mint azok, akik immár biztosan máshová mennének (26 százalék). E nagyfokú bizonytalanság mögött sok tényező meghúzódhat: hatással lehet rá többek között a korosztályra jellemző általános kételkedés, de akár az is, hogy kézzelfogható személyes eredmények (pl. érettségi eredménye, vagy felvételi pontszámok) híján a fiatalok egész egyszerűen még nem tudják felmérni, hogy jól választottak-e. Az e jelenség mögött meghúzódó tényezők feltárására mélyebb vizsgálatok adhatnak bővebb magyarázatot.

4. ábra Ha most jelentkezni középiskolába, ugyanezt az iskolát választanád-e?

A kutatás során megvizsgáltuk azt is, mennyire elégedettek a tanulók az iskolai környezettel. A válaszadók egy ötfokozatú skálán értékelték iskolájukat különböző jellemzők szerint, mint az iskola felszereltsége; a tanárok felkészültsége; a tanárokkal való kapcsolat minősége és a továbbtanulási esélyek. A kapott átlagpontszámok azt mutatják, hogy a diákok az iskolájuk felszereltségét gyenge közepes szintűnek (2,7 pont) ítélik meg. A tanár-diák kapcsolat átlagpontszáma ennél valamivel jobb megítélés alá esett (3,4), a tanárok felkészültségét pedig megközelítőleg 4-esre ítélték meg a diákok (3,6 pont).

3. táblázat Az iskolai környezet megítélésének átlagai

	Átlag	Szórás
Milyen esélyei vannak az iskoládba járó tanulóknak a továbbtanulásra	3,73	1,09
Az iskolád tanárainak a felkészültsége	3,58	1,03
Az iskoládban a tanár-diák kapcsolat	3,35	1,08
Az iskolád felszereltsége	2,74	0,97

A fiatalok megadott jellemzők közül leginkább a továbbtanulási esélyekkel elégedettek, amelyet szintén közel 4-esre ítélték meg (3,7 pont).

A továbbtanulás lehetséges területei

A tanulók a kutatásban 16 terület - agrár, államtudomány, bölcsészettudomány, gazdaságtudományok, informatika, jogi tudományok, kereskedelem, műszaki, művészeti, orvos- és egészségügy, pedagógusképzés, pénzügy, sporttudomány, társadalomtudomány, természettudomány, turisztika, vendéglátás - közül választhatták ki, hogy elsősorban, másodsorban és harmadsorban mely területen tanulnának tovább.

Az első sorban választott területek közül legtöbbször az orvos- és egészségügyet jelölték meg (12 százalék), majd a gazdaságtudományok (10 százalék), az informatika (10 százalék), és a műszaki területek (10 százalék) következtek. A megkérdezettek közel tizede bizonytalan, még nem tudja milyen területen folytatná tanulmányait. Jellemző továbbá, hogy nincs kiemelkedő tudományterület, olyan, amit másoknál jelentősen többen választottak, ami szintén utalhat arra, hogy a fiatalok jelentős részében még nem kristályosodott ki egy szilárd irányvonal, az érdeklődési körük szerteágazó.

4. táblázat Milyen területen szeretnél továbbtanulni elsősorban?

Terület	Fő	%
orvos és egészségügy	58	12,6
gazdaságtudományok	47	10,2
informatika	47	10,2
műszaki	45	9,8
jogi tudományok	28	6,1
pedagógusképzés	26	5,7
pénzügy	22	4,8
bölcsészettudomány	20	4,4
sporttudomány	19	4,1
turisztika, vendéglátás	19	4,1
természettudomány	16	3,5
kereskedelem	14	3,1
művészet	14	3,1
társadalomtudomány	12	2,6
agrár	7	1,5
államtudomány	5	1,1
még nem tudom	42	9,2
egyéb	18	3,9
Összesen	459	100

A három lehetséges jelölést összesítve, tehát az első-, a másod-, és a harmadsorban választott területeket együtt vizsgálva, sem a preferált tudományterületek aránya, sem a választások sorrendje nem változik lényegesen. Első-, másod- és harmadsorban összesen 1089 jelölést adtak le a felkínált területekre. Összesében a gazdaságtudományok, az orvos- és egészségügy, az informatika, a műszaki és a pénzügyi terület a legnépszerűbbek. A legkisebb érdeklődés az agrár- és az államtudományokkal kapcsolatban mutatkozott.

5. táblázat Milyen területen szeretnél továbbtanulni választások szerint

Terület	Választások száma	%
gazdaságtudományok	128	11,8
orvos- és egészség tudományok	123	11,3
informatika	90	8,3
műszaki	90	8,3
pénzügy	85	7,8
jogi tudományok	69	6,3
turisztika, vendéglátás	69	6,3
kereskedelem	65	6
pedagógusképzés	63	5,8
sporttudomány	60	5,5
bölcsészettudomány	53	4,9
társadalomtudomány	51	4,7
művészet	50	4,6
természettudomány	44	4
agrár	26	2,4
államtudomány	23	2,1
Összesen	1089	100

E kérdéstípusnál is látszik, hogy jelentős a bizonytalanok száma, 244 esetben jelölték azt, hogy még nem tudják mely területen tanulnának, ami az összes választás közel ötöde (18 százalék). A bizonytalanságot tükrözi az is, hogy 35 fő, a válaszadók 6 százaléka, egyetlen területet sem jelölt meg. A kutatásban arra a kérdéskörre is kitértünk, hogy melyek lennének azok az oktatási területek, amelyeken, ha volna vonatkozó képzés Székesfehérváron, a fiatalok a városban tanulnának tovább. Ebben az esetben is azt az eredményt kaptuk, hogy a legtöbb fiatal az orvos- és egészség tudományok, a pedagógusképzés, illetve a gazdaság- és a pénzügyi tudományok helyben biztosításával lehetne leginkább Székesfehérváron tartani. Ha lennének ilyen típusú képzések a városban, a megkérdezettek közül ezekre több, mint 30 fő jelentkezne.

6. táblázat Tudományterületek választása székesfehérvári tanulmányok esetén érdeklődők száma szerint rendezve (fő)

Terület	Ha lenne érdeklődésednek megfelelő szak, tanulnál-e Székesfehérváron?			
	igen	nem	nem tudom	Összesen
orvos- és egészség tudományok	37	59	23	119
pedagógusképzés	35	11	16	62
gazdaságtudományok	33	68	19	120
pénzügy	32	32	11	75
sporttudomány	29	10	19	58
turisztika, vendéglátás	29	20	16	65
műszaki	25	30	20	75
informatika	24	33	16	73
kereskedelem	22	27	11	60
jogi tudományok	22	32	12	66
természettudomány	18	14	12	44
művészet	18	23	9	50
agrár	16	7	3	26
bölcsészettudomány	11	32	10	53
társadalomtudomány	10	27	11	48
államtudomány	8	10	5	23
Összesen	150	158	81	389

A tudományterület választása után a diákok megjelölhették azt is, hogy milyen szakon tanulnának tovább. Ebben az esetben is három lehetőségük volt a választásra, tehát megadhatták, hogy mit szeretnének tanulni első-, másod-, és harmadsorban. A választások tárháza rendkívül szerteágazó, sokan nem szakot jelöltek, hanem foglalkozást. A beírt elképzeléseket igyekeztünk csoportosítani, a nagyon közel eső témákat összevontuk, megtartva ugyanakkor a válaszok kirajzolta sokszínűséget, teret engedve a diákok elképzeléseinek. Az első helyre rangsoroltak közül kiemelkedik az általános orvos, melyet 26 tanuló választott. Informatikusnak 20 diák szeretne tanulni, pedagóg-

gusképzésben 18 fő venne részt, míg jogi tanulmányokat 17-en folytatnának. 68 esetben a megjelölt témát csak egy-két fő választotta, ezzel is bizonyítva, hogy milyen sokrétű a diákok érdeklődése.

7. táblázat Milyen szakon szeretnél továbbtanulni elsősorban? (fő)

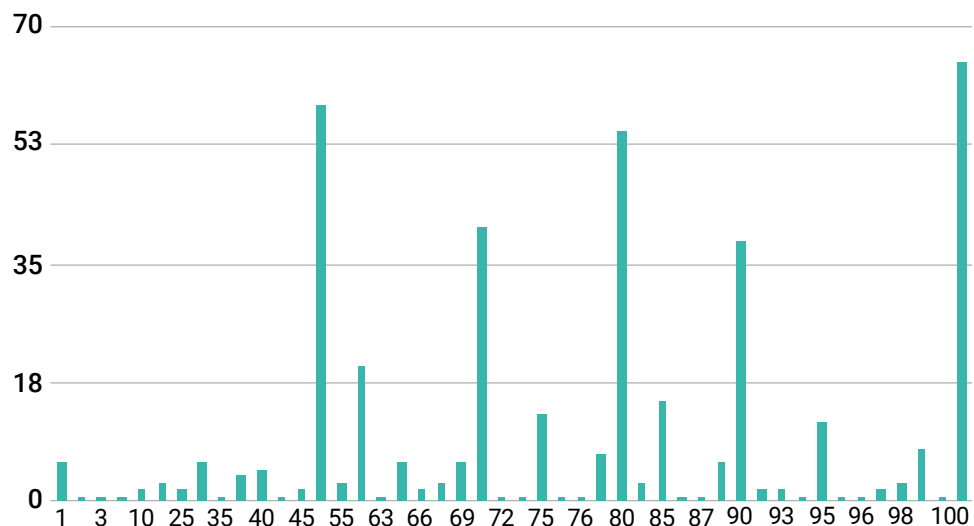
Szak	fő	Szak	fő	Szak	fő	Szak	fő
általános orvos	26	építőipar	3	energetika	1	informatika	20
gépész-mérnök	3	erdész-mérnök	1	pedagógusképzés	18	hálózatok	3
fizika	1	jog	17	lovasoktatás	3	forma-tervezés	1
gazdasági	16	mechatronikai mérnök	3	földmérő	1	pszichológia	16
média	3	geológia	1	gazdálkodás és menedzsment	15	nemzetközi kapcsolatok	3
gyógyszerészet	1	pénzügy	14	sport	3	humán erőforrás	1
építészmérnök	12	agrár	2	idegenvezető	1	marketing	11
burkoló	2	jármű-mérnöki	1	turisztika	10	gyógypedagógia	2
kisgyermek nevelő	1	edző	9	honvédelem	2	konduktor	1
logisztika	8	kereskedelem	2	korboncnok	1	rendészet	8
közlekedés-mérnöki	2	környezetvédelem	1	állatorvosi	7	közszolgálat	2
közösségszervezés	1	műszaki	7	mérnöki szak	2	központi fűtés- és gázhálózat-szerelő technikus	1

Szak	fő	Szak	fő	Szak	fő	Szak	fő
programtervező informatikus	7	régészet	2	kriminálpszichológia	1	biológia	6
rekreáció	2	kutató zoológus	1	kereskedelem és marketing	6	számvitel	2
külkereskedelmi kar	1	magyar	6	szülész	2	légiutaskísérő	1
nyelv	6	természet-tudomány	2	mentőápoló	1	gyógytornász	5
tervező-grafika	2	modell	1	programozó	5	vendéglátás	2
művészet-történész	1	épület-gépészet	4	villamos-mérnöki	2	nemzetközi igazgatás	1
film	4	animáció	1	nemzetközi tanulmányok	1	kommunikáció- és média-tudomány	4
ápolás, gyógytornász	1	prózai színész	1	mérnökinformatikus	4	boncmester	1
rajzszak	1	nemzetközi gazdálkodás	4	bölcsész	1	rehabilitációs terapeuta	1
szoftver-fejlesztés	4	business management	1	sport-menedzser	1	asztalos	3
büntetőjogi	1	sportszervezés	1	autószerelő	3	dentálhigiénikus	1
szabad bölcsész	1	dietetikus	3	dísznövény-kertészet	1	szakács	1
egészségügy	3	emberi erőforrások	1	szállítmányozás	1	számítás-tudomány	1
táncművész	1	tárgyalkotó	1	történelem	1	utazás- és rendezvény-szervezés	1
vegyészmérnök	1	villanyszerelő	1	vízügy	1		

A diákok választásainak viszonylagos kiforratlansága a szakválasztás esetében is tetten érhető. 51 tanuló nem tudott dönteni, így „nem tudom”-mal válaszolt. Ebből 46 fő a lehetséges három választási lehetőség egyikét sem használta ki, egyáltalán nem volt elképzelésük arról milyen szak lenne számukra megfelelő.

Annak ellenére, hogy úgy tűnik a válaszadók még némiképp bizonytalanok abban, hogy merre is tanulnának tovább pontosan, a szakválasztás mellett való kiállásuk magabiztosságot tükröz. A diákok egy 1-től 100-ig terjedő skálán jelölhették, hogy hány százalékban biztosak abban, hogy arra a szakra fognak menni, amit a kérdőív kitöltésekor gondoltak. A válaszok alapján elmondható, hogy a tanulók átlagosan 74 százalékig biztosak abban, hogy ténylegesen a megjelölt szakra adják be jelentkezésüket. A diákok 41 százaléka legalább 90 százalékos bizonyossággal állt ki választása mellett. 50 százalék alatti értéket csak a válaszadók negyede adott.

5. ábra Mennyire vagy biztos a szakválasztásodban egy 1-100-ig terjedő skálán?

A továbbtanulást befolyásoló tényezők

A kutatás során fontosnak tartottuk feltérképezni a továbbtanulás főbb motivációs tényezőit is, hiszen ez az a szempont, amely az egyik legfontosabb visszajelzésként szolgálhat abban a tekintetben, hogy melyek lehetnek azok az eszközök, intézkedések, amelyekkel a fiatalok továbbtanulási kedve növelhető. A felkínált motivációs tényezőket – a barátaim is továbbtanulnak; a szüleim/családtagjaim büszkéek legyenek rám; az egyetemen sok új barátot szerezhetek; sok élményben lehet részem; így juthatok vezetői pozícióba; így tehetek szert magasabb presztízsrre; így lehetek sikeres ember; tudásomat akarom bővíteni; szeretném a képességeimet fejleszteni, így könnyebben találok jól fizető állást – egy ötfokozatú skálán értékelték a tanulók. A tényezők vizsgálatakor egyértelműen kitűnik, hogy azok összeállításakor belső (képességek fejlesztése, tudás bővítése) és külső (jól fizető állás megszerzése, sikeressé válás, vezetői pozícióba jutás, családtagok büszkesége, a kortárs csoport befolyása, barátságok kötése, élményszerzés) tényezőkre is igyekeztünk fókuszálni.

Az átlagpontoszámok alapján láthatjuk, hogy a továbbtanulás elsődleges motivációjának a külső, a társadalom által gyakran a sikeresség egyik fő kritériumaként megjelölt jól fizető álláshoz való hozzájutás számít (4,3 pont). Emellett azonban a fiatalok igen fontosnak tartják azokat a belső motivációs tényezőket is, mint az egyéni fejlődés a képességek fejlesztése által (4,2), vagy a tudás bővítése (4,1).

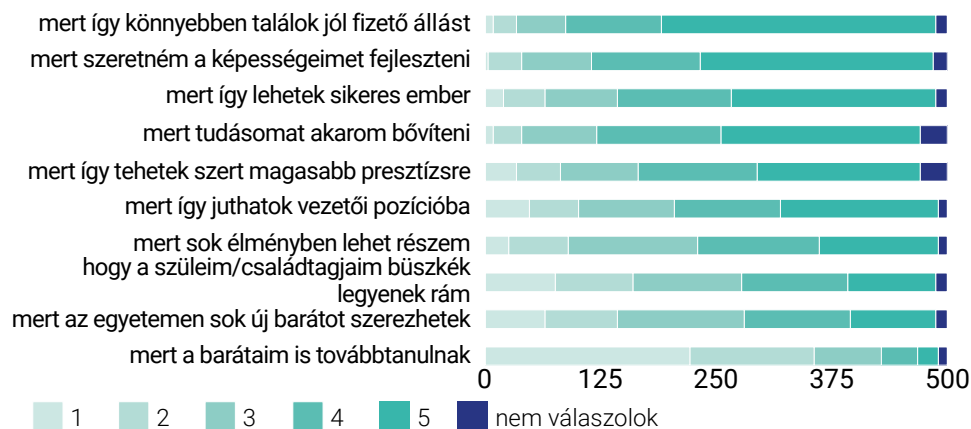
A társas kapcsolatokra vonatkozó belső motivációs tényezők, úgy, mint a barátok hatása, új baráti kapcsolatok kiépítése, vagy a családnak való megfelelés, a leggyengébb motivációs tényezők közé tartoznak, ezek tehát kevésbé befolyásolják a diákokat a továbbtanulási döntéseik tekintetében.

8. táblázat Miért szeretnél továbbtanulni?

	Átlag	Szórás
mert a barátaim is továbbtanulnak	1,99	1,154
hogya a szüleim/családtagjaim büszkék legyenek rám	3,13	1,342
mert az egyetemen sok új barátot szerezhettek	3,19	1,287
mert sok élményben lehet részem	3,56	1,167
mert így juthatok vezetői pozícióba	3,62	1,321
mert így tehetek szert magasabb presztízssre	3,78	1,248
mert így lehetek sikeres ember	3,98	1,173
mert tudásomat akarom bővíteni	4,09	1,032
mert szeretném a képességeimet fejleszteni	4,18	1,01
mert így könnyebben találok jól fizető állást	4,34	0,987

A pontértékek eloszlása tükrözi az átlagpontszámok alapján kialakult sorrendet. A legtöbb 4-es, 5-ös pontszámot az átlagok alapján is élenjáró jól fizető állás kapta, a barátok hatása pedig ez esetben is a legtöbb 1-es 2-es értékelést gyűjtötte be, megerősítve, hogy a kortárs csoport befolyása ebben az élethelyzetben nem bír számottevő hatással a fiatalok választási motivációiban.

6. ábra A „Miért szeretnél továbbtanulni?” kérdés pontértékeinek eloszlása

A kérdéskört egy másik, több választható elemet felkínáló kérdésen keresztül mélyebben is megvizsgáltuk. Ebben az esetben a tanulók szintén egy 5 fokozatú skálán jelölhették meg, hogy a felsorolt 22 tényező mennyire befolyásolta továbbtanulási szándékukat. A választást befolyásoló tényezők közül itt egyértelműen kiemelkednek azok, a belső motivációs tényezők, melyek az egyéni fejlődéshez kapcsolhatók. Az átlagpontszámok alapján legmeghatározóbbnak az érdeklődési kör (4,4) és a kedvtelésből végzett tevékenység (4,3) bizonyult. A szak elvégzése után várható fizetés ez esetben már csak a harmadik helyre szorult vissza (4).

9. táblázat Mennyire befolyásolják/befolyásolták választásodat a következő tényezők?

Tényezők	Átlag	Szórás
a megcélzott szakon tanuló ismerős	2,03	1,21
más családtagok, rokonok befolyása	2,13	1,159
barátok, ismerősök hatása	2,26	1,148
az intézmény által biztosított sportolási lehetőségek	2,29	1,321
felsőoktatási intézmények online promóciós tevékenysége	2,33	1,179
jelenlegi iskolád tanárainak véleménye	2,38	,244
internetes portálok tartalmi (pl.: Felvi, Eduline)	2,49	1,241
felsőoktatási intézmények honlapjai	2,52	,194
egyetemista/egyetemet végzett ismerőseid véleménye, tapasztalatai	2,54	1,278
a közösségi médiából szerzett információk	2,55	1,185
kiállítások, pályaválasztási rendezvények (pl.: Educatio)	2,62	1,235
az intézmény által szervezett közösségi programok	2,68	1,291
az adott intézménybe való bekerülés nehézsége	2,79	1,282
a megcélzott oktatási intézmény hírneve	2,88	1,226
a továbbtanulásod várható költsége	2,94	1,282
a megszerzett diploma társadalmi presztízse	2,96	1,278
szüleid véleménye	2,98	1,256
az, hogy milyen tárgyakból vagy/voltál jó a középiskolában	3,32	1,289
a továbbtanulás helyszíne	3,4	1,26
az adott szak elvégzése után várható fizetés	3,97	1,143
az, hogy a végzés után azzal foglalkozhatsz, amivel szeretnél	4,33	0,99
érdeklődési köröd	4,37	0,938

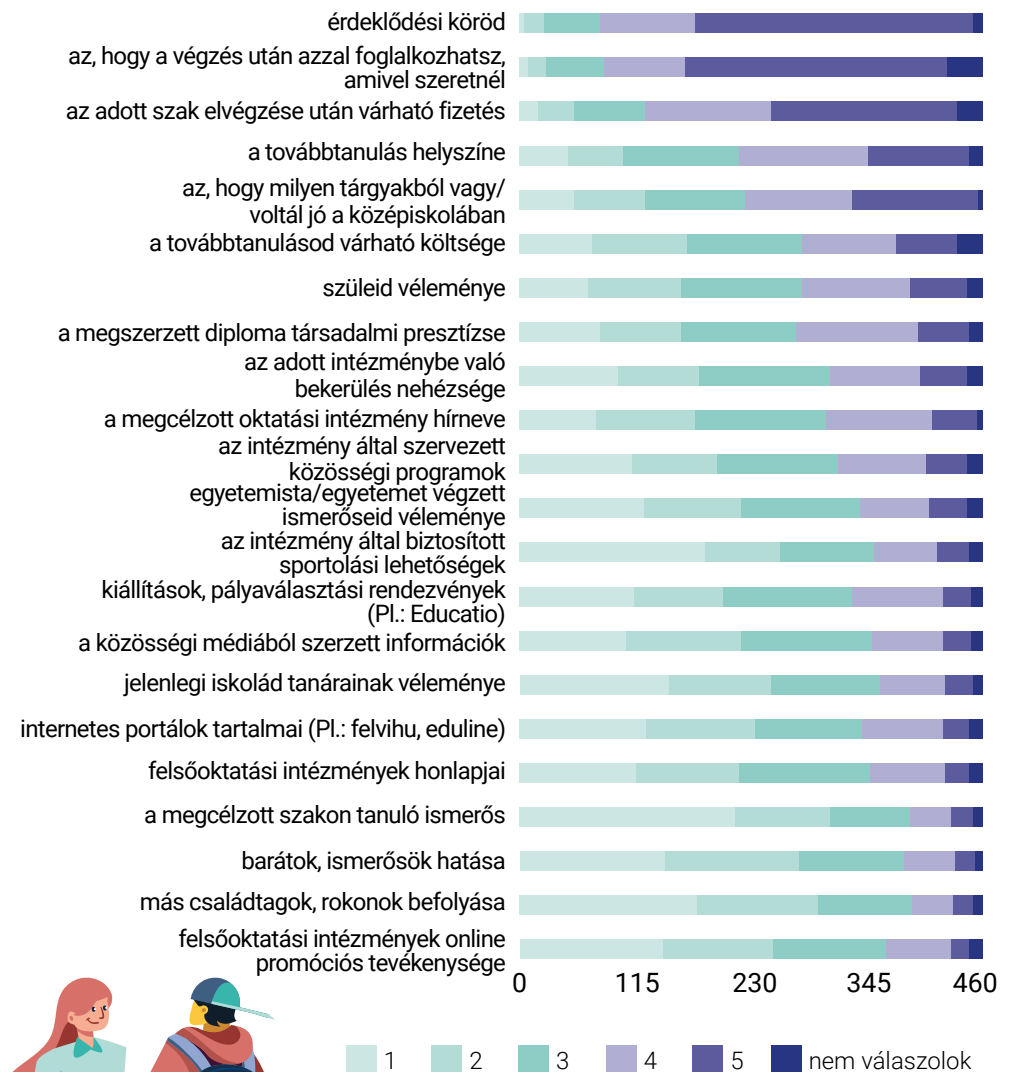
Az azonban itt is elmondható, hogy a legkevésbé fontosnak ebben az esetben is a személyes kapcsolatok jelentőségét tartják. A megcélzott szakon tanuló ismerősök, más családtagok, rokonok befolyása, barátok, ismerősök hatása, a jelenlegi tanárok vagy az egyetemista/egyetemet végzett ismerősök véleménye 2 és 2,5 közötti átlagpontszámot értek el. A felsoroltakhoz képest kiugrónak számít a szülői befolyás, a szülők véleményére adott közepes értékelés, ami azt mutatja, hogy a fiatalok meglévő kapcsolati hálójából a szülői környezet bír a legnagyobb befolyásoló hatással a továbbtanulási választásaikra.

A diákok döntésük meghozatalában alacsonyra értékelték a pályaválasztási tevékenységek hatását. A kiállítások, pályaválasztási rendezvények 2,6-os pontszámmal nem igazán vannak hatással a továbbtanulási választásaikra, de érdekes módon a közösségi médiából szerzett információk (2,6), az internetes portálok tartalmi (2,5) és a felsőoktatási intézmények online tevékenysége (2,3) sem bírnak jelentős hatással. Az értékelések, átlagpontszámok alapján úgy tűnik, a tanulóknak előbb kialakul egy saját elképzelés, hogy merre tanulnának tovább, és aztán ehhez, mintegy ennek megerősítéseként keresnek információkat. Ennek a feltételezésnek az igazolása a későbbi vizsgálatok feladata lehet.

A pontszámok eloszlását vizsgálva, az adott 5-ös értékek alapján sorba rendezve a szempontokat, némiképp változik a befolyásoló tényezők sorrendje. Itt már különösen szembeűnő, hogy mennyire nem alapoznak a felsőoktatási intézmények online tevékenységére, honlapjaira.

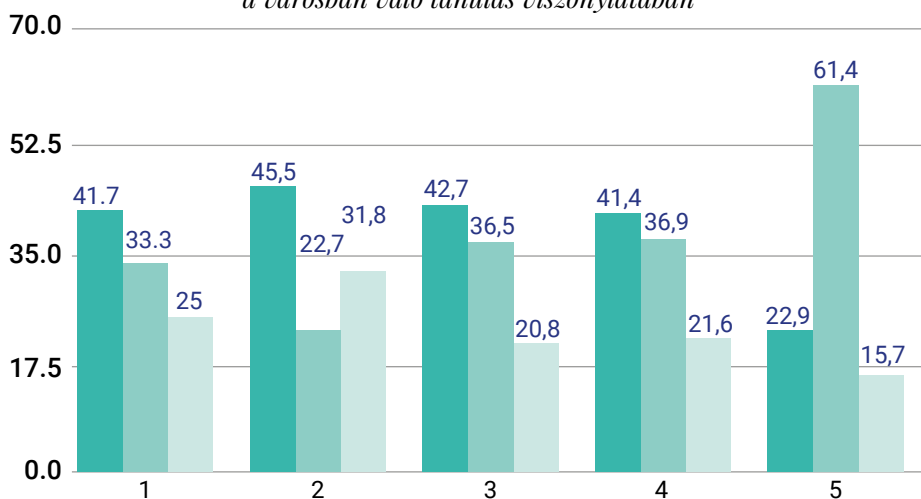

7. ábra A választást befolyásoló tényezők pontértékeinek eloszlása

A továbbtanulás helyszínét, mint befolyásoló tényezőt az átlagérték alapján a diákok közepesen fontosnak tartják, de 5-ös értékkel, legfontosabb tényezőnek is viszonylag sokan jelölték. A továbbtanulás helyszíne jellemzően azok számára fontosabb, akik akkor sem tanulnának Székesfehérváron, ha lenne érdeklődésüknek megfelelő szak. Azok a fiatalok, akik nem tanulnának a városban, a hely fontosságát átlagosan 3,7 pontra értékelték, míg azoknak, akik tovább folytatnák a tanulmányaikat a városban kevésbé fontos a helyszín, jelentőségét csak 3,2 pontra értékelték. Még szembetűnőbb a különbség, ha a pontszámok eloszlását vizsgáljuk. Azoknak, akik a továbbtanulás helyszínét a legfontosabbnak ítélték, 61 százaléka nem tanulna a városban. Inkább azok folytatnák a tanulmányaikat a városban, akiknek nem olyan fontos, hol tanulnak. Elképzelhető, hogy azok, akik nagyon fontosnak ítélik a továbbtanulás helyszínét, egy bizonyos felsőoktatási intézményhez ragaszkodnának, vagy mindenképp szeretnék kipróbálni az önálló életet egy másik városban. Ezekre a mélyebb motivációkra további vizsgálatok adhatnak pontosabb válaszokat.

8. ábra A továbbtanulás helyszínének fontossága a városban való tanulás viszonylatában

Kitekintés⁴

A nagymintás ifjúságkutatás 2016-os adatai azt mutatták, hogy a magyar fiatalok kétharmada kizárólag az országban képzelel el a jövőjét. A 2020-as adatfelvétel esetében egyes mobilitási célok adatai stagnálást, mások kisebb-nagyobb mértékű csökkenést mutattak.

A rövid távú külföldi tanulás kapcsán nem volt tapasztalható lényeges elmozdulás a fiatalok korosztályában: 2016-ban és 2020-ban is a fiatalok 8 százaléka tervezte, hogy rövid időre (pár hétre, vagy hónapra) külföldre megy tanulni. A hosszú távú külföldi tanulási szándékkal kapcsolatban is hasonlóképpen alakultak az arányok 2016-ban és 2020-ban is: körülbelül a fiatalok 8 százalékának voltak ilyen irányú tervei.

Ami a külföldi munkavállalást illeti, rövidtávú munkavállalási tervei 2016-ban és 2020-ban is a fiatalok megközelítőleg 18 százalékának voltak. 2020-ban valamelyest nagyobb arányban terveztek rövid távú külföldi munkavállalást a 15–19 évesek, illetve a városokban élők (ugyanakkor a budapestiek körében csak 11 százalék volt az ilyen jellegű tervvel rendelkezők aránya).

A hosszútávú külföldi munkavégzés tervekkel kapcsolatban elmondható, hogy 2020-ra a 2016-os adatokhoz képest elég jelentős csökkenés volt tapasztalható: míg 2016-ban a fiatalok 27 százaléka tervezett hosszabb ideig az országhatárokon kívül dolgozni, addig 2020-ra ez az arány 21 százalékra csökkent.

⁴ A kitekintésben felhasznált adatok az alábbi kutatási jelentésekből származnak: Székely Levente – Szabó Andrea (szerk.) (2016): Magyar Ifjúság Kutatás 2016. Az ifjúságkutatás első eredményei. Ezek a mai magyar fiatalok! Társadalomkutató Kft., Budapest. Domokos Tamás – Kántor Zoltán – Pillók Péter – Székely Levente (2020): Magyar fiatalok 2020. Kérdések és válaszok – fiatalokról, fiataloktól. Társadalomkutató Kft., Budapest.

Csakúgy, mint a rövid távú külföldi munkavállalás esetén, itt is elmondható, hogy a fiatalabbak és a városiak voltak nyitottabbak a hosszú távú külföldi munkavállalásra.

A külföldi kivándorlási szándék vizsgálatakor az látszott, hogy 2020-ban fiatalok számára kevésbé volt vonzó a Magyarországon kívüli letelepedés, mint négy évvel korábban. 2016-hoz képest, amikor a fiatalok 15 százaléka tervezte, hogy külföldön fog élni, addig 2020-ban csak 11 százalékuk gondolta ezt hasonlóképpen. A külföldi tervek e visszaszorulásának természetesen összetett okai lehetnek, de a 2020-as vizsgálat idején valószínű, hogy a koronavírus-járvány kitörése és annak következményei is erős hatást gyakorolhattak a külföldi élettel kapcsolatos tervekre.

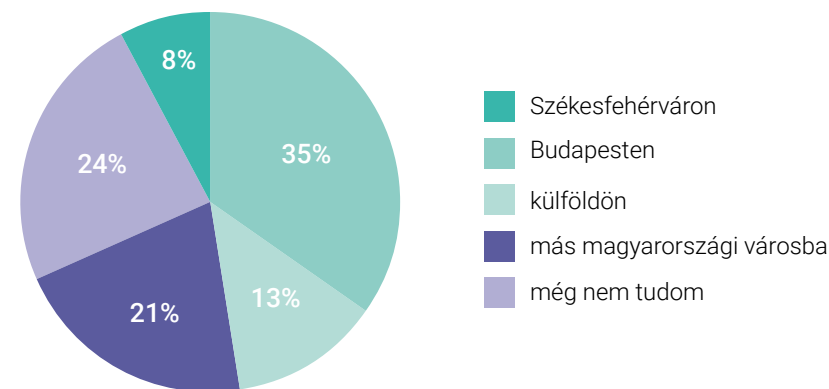
További érdekes adalék, hogy azok, akik (akár 2016-ban, akár 2020-ban) sem tervezték Magyarországot elhagyni, a legfontosabb visszatartó tényezőként a családi kötelezetkeket említették (31 százalék), másodsorban pedig a hazai boldogulásba vetett hitet jelölték meg, mint itthon tartó erő (26 százalék).

A fiatalok nyelvismeretével kapcsolatban a nagymintás kutatássorozat 2020-as hulláma alapján az összes fiatal 79 százaléka állította, hogy beszél valamilyen idegen nyelvet, amely arány 6 százalékpontos emelkedést mutatott a 2016-os adatfelvételhez képest. Saját önértékelése szerint a szakmunkás végzettséggel rendelkező 15–29 évesek 53 százaléka beszélt idegen nyelvet, míg a diplomások 99 százaléka. Idegen nyelvek közül továbbra is az angol volt a legnépszerűbb, 2020-ban a fiatalok 66 százaléka beszélt angolul (ez 2016-hoz képest 5 százalékos növekedést jelent), míg németül a 27 százalékuk (az előző adatfelvételhez képest ez 4 százalékos csökkenés). Nemcsak az idegennyelvtudás növekedése, hanem ezzel párhuzamosan a nyelvvizsgálóval rendelkezők arányának emelkedése is regisztrálható volt: míg 2016-ban a fiatalok 31, addig 2020-ban 35 százaléka rendelkezett valamilyen szintű nyelvvizsgálóval legalább egy idegen nyelvből.

Továbbtanulás másik városban

A Székesfehérváron végzett kutatás adataiból az látható, hogy a városban tanuló fiatalok körében várható módon a legnépszerűbb célpont a főváros (ebben ennek földrajzi közelsége is szerepet játszhat), a diákok több, mint harmada (35 százalék) Budapesten tanulna szívesen. Valamilyen másik magyarországi városban a tanulók ötöde (21 százalék) tanulna, külföldön pedig több, mint tizedük (12 százalék) kezdené el felsőfokú tanulmányait. Legkevésbé a székesfehérvári lehetőségekkel élnének, a válaszadóknak kicsit kevesebb, mint a tizede (8 százalék) nyilatkozik úgy, hogy a városban maradna. A diákoknak azonban közel negyede jelenleg még bizonytalan azt illetően, hogy hol szeretné folytatni a tanulmányait, így a valóságban elképzelhető, hogy a majd a városban maradók aránya is magasabb szinten realizálódik.

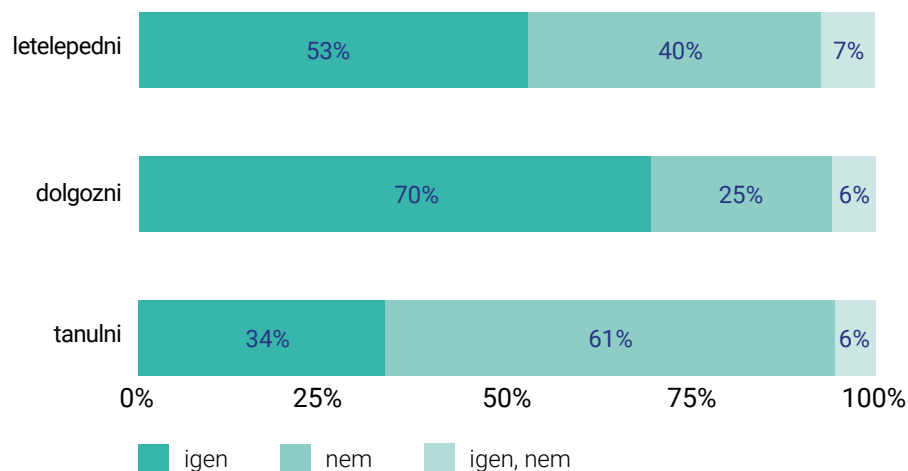
9. ábra Hol szeretnél továbbtanulni?

Élet külföldön

A válaszadó diákok harmada (34 százalék) szeretne valamikor a jövőben külföldi tanulmányokat folytatni, több, mint kétharmaduk (70 százalék) pedig külföldi munkavállalást tervez a jövő során. A fiatalok több, mint 50 százaléka vélekedik úgy, hogy a jövőben életvitelszerűen külföldön fog élni.

10. ábra Tervezed-e, hogy külföldön fogsz...?

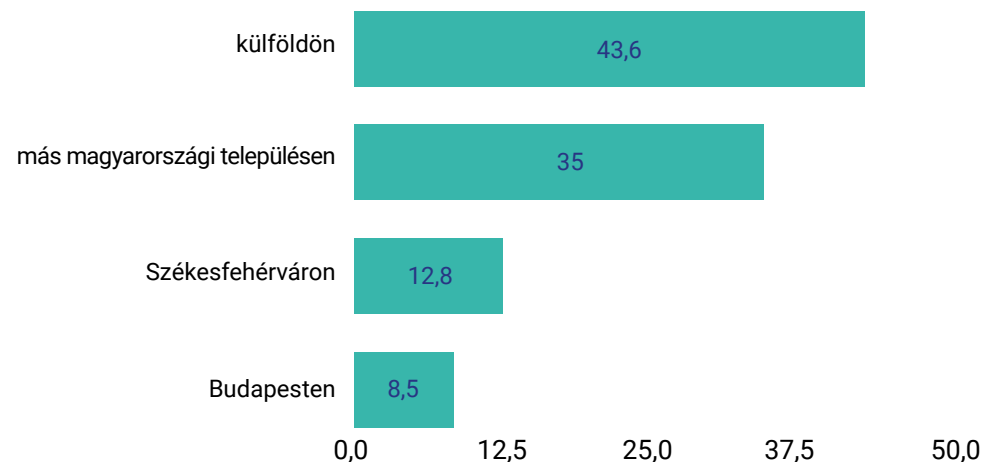

A fiatalok 44 százaléka úgy gondolja, hogy élete nagy részét másik országban éli majd le. A válaszadók több, mint harmada (35 százaléka) más magyarországi településen élne. Székesfehérváron 13 százaléuk maradna, ugyanakkor a fővárosba csupán 9 százaléuk szeretne költözni.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a vizsgálatban részt vevő fiatalok nagyarányú külföldi terveihez egyebek mellett hozzájárulhat az a tényező is, hogy ezek a diákok a koronavírus-járvány kitörésekor és az azt követő korlátozások, valamint létbizonytalanság idején jártak középiskolás éveik elején. Minden bizonnyal hatással volt rájuk (az akár külföldre történő) szabad mozgás elvesztésének megélése. Elképzelhető, hogy az átélt élmények is növelték

bennük annak vágyát, hogy felnőtt életük során valamikor majd kipróbálják magukat az országhatárokon kívül is, kihasználva, hogy immár ismét szabadon, lezárások nélkül lehet mozogni, vagy akár lakóhelyet módosítani.

11. ábra Hol szeretnél életed nagy részében élni?

Nyelvtudás

A külföldi tanulási, munkavállalási, vagy akár letelepedési tervek egyik fontos motiváló, vagy befolyásoló tényezője lehet a nyelvtudás (akár a nyelvtudás megléte – akár pedig a megszerzésének vágya is). Manapság a nyelvtudás lényeges lehet munkavállaláshoz, illetve maga a nyelvvizsga főként a felsőoktatási felvételi eljárás során lehet hasznos, hiszen többletpont jár érte.

A Székesfehérváron tanuló fiatal válaszadók 31 százaléka nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik valamilyen szintű nyelvvizsgával. Mint várható volt, az idegen nyelvek között a városban is az angol nyelv a legnépszerűbb, a tanulók közel 30 százaléka rendelkezik valamilyen szintű angol nyelvvizsgával. Második helyen a német nyelv szerepel, a fiatalok kicsit több, mint 5 százalékának van nyelvvizsgálja ebből a nyelvből.

10. tábla Nyelvek és nyelvvizsgaszintek megoszlása (fő)

Nyelvek	Nyelvvizsgaszintek						Összesen
	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
angol	1	2	9	114	41	4	171
német	3	3	3	20	4	0	33
egyéb	1	0	2	3	0	1	7

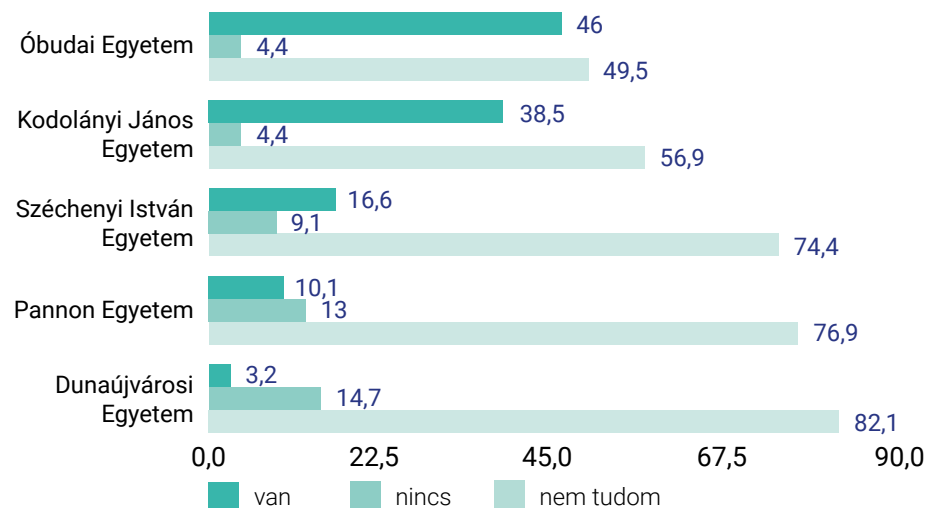
A diákoknak jellemzően legalább B2 szintű nyelvvizsgálja van, az összes nyelvvizsga 89 százaléka legalább B2 szintű.

Ismeretek a város kínálta lehetőségekről

A válaszadók a városban működő felsőoktatási intézmények közül az Óbudai Egyetemet ismerik többen, a megkérdezettek közel fele (46 százalék) értesült arról, hogy Székesfehérváron is oktatnak. A Kodolányi János Egyetem városi képzéseiről pedig a válaszadók 39 százaléka hallott. A fiatalok városban működő intézményekkel kapcsolatos tájékozottságának felméréshez azonban néhány, a városban egyébként nem jelenlévő kontroll-egyetemet is a válaszlehetőségek közé raktunk: ezek esetében is többen vélekedtek úgy, hogy az adott intézmény megtalálható Székesfehérváron, s csak a tanulók 9-15 százaléka tudta, hogy valójában nincs oktatási egységük a városban. A kontroll-intézmények esetében a fiatalok több, mint 70 százaléka pedig a „nem tudom” lehetőséget jelölte meg.

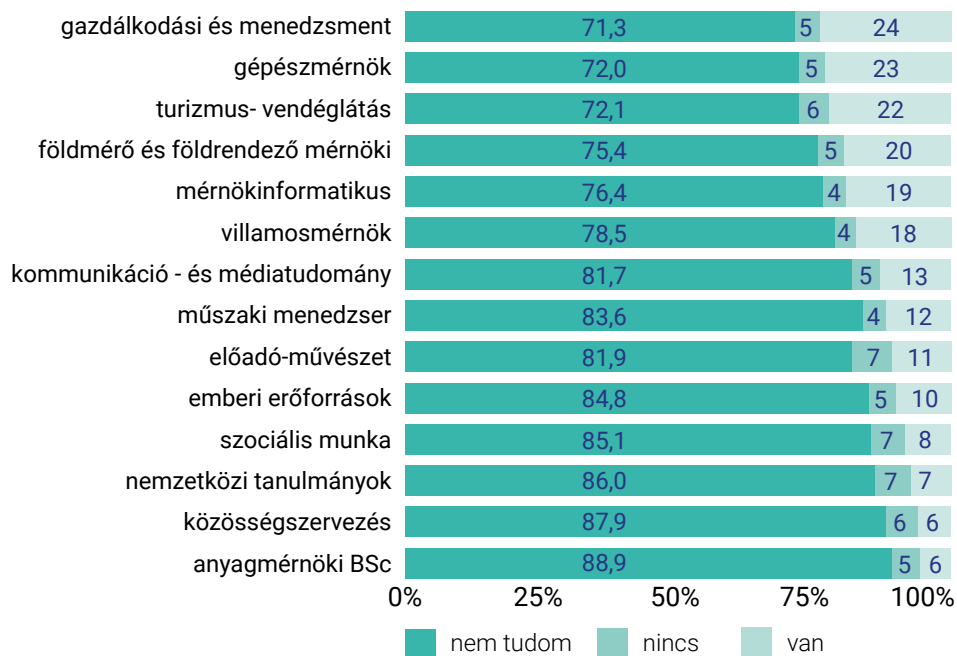
12. ábra A régióban található alábbi felsőoktatási intézmények közül melyeknek van Székesfehérváron oktatási egysége/kara?

Rákérdeztünk arra is, hogy tisztában vannak-e a diákok azzal, hogy pontosan milyen alapképzési szakok elérhetőek a városban: e kérdés esetében is jellemzően „nem tudom” válaszok érkeztek. A gazdálkodási és menedzsment képzés ismertsége a legnagyobb, de még erről a szakról is a válaszadók több,

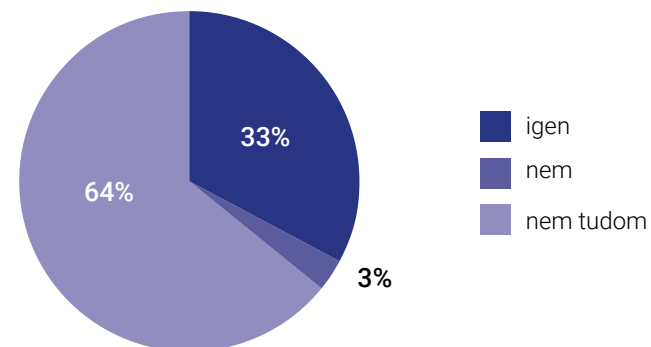
mint 70 százaléka nem tudta eldönteni, hogy létezik-e a városban. Az egyes alapképzések esetében 4 és 7 százalék között mozog azok aránya, akik szerint nincs ilyen a városban.

13. ábra Milyen felsőoktatási alapképzések (BA/BSc) vannak Székesfehérváron? (%)

A kapott válaszok alapján valószínűsítjük, hogy a diákok között vannak olyanok, akik szívesen folytatnák felsőfokú tanulmányaikat a városban, de jelenleg nem tudják, vagy nincsenek pontos ismereteik arról, hogy helyben is létezik-e elképzeléseiknek megfelelő alapképzés. Az is valószínűsíthető, hogy nagyon sokan tisztában vannak közülük azzal, hogy az Óbudai és a Kodolányi János Egyetemek valós továbbtanulási opciót jelentve vannak jelen Székesfehérváron, de azt már nem tudják konkrétan, hogy milyen alapképzéseket indítanak ezek az intézmények.

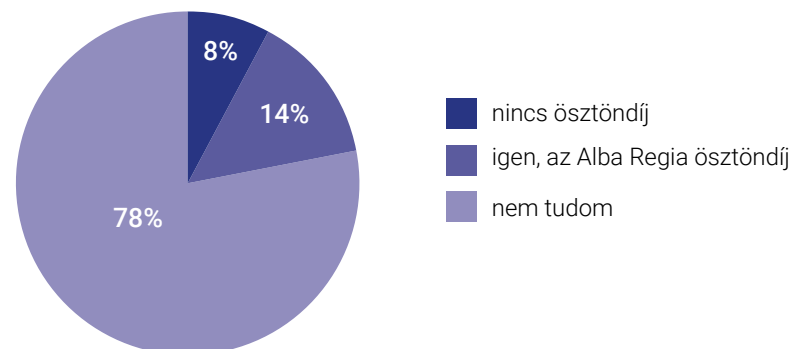
14. ábra Van-e Székesfehérváron duális felsőoktatási képzési forma?

Arra a kérdésre, hogy létezik-e duális képzési forma Székesfehérváron, csak a válaszadók harmada állította, hogy elérhető ilyen képzési lehetőség a városban.

A fiatalokat az immár 2016 óta létező, középiskolai és felsőoktatási tanulmányokat folytató diákok által pályázható Alba Regia Ösztöndíj kapcsán is megkérdeztük. Az ösztöndíjrendszer ismertsége tekintetében azt láthatjuk, hogy a válaszadók 14 százaléka hallott róla, hogy a város ösztöndíjjal – is – támogatja a diákok tanulmányait.

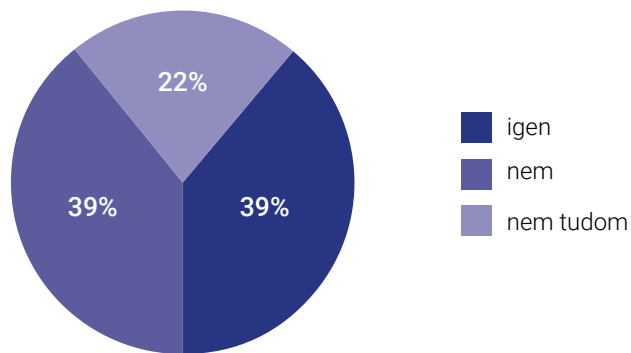
15. ábra Létezik-e olyan, a város által alapított ösztöndíjrendszer, amely támogatja a középiskolai tanulókat, a felsőoktatási hallgatókat?

Helyben maradási motiváló tényezők

Arra a kérdésre, hogy itt maradna-e, ha lenne Székesfehérváron az érdeklődésének megfelelő szak, a diákok közel 40 százaléka válaszolt igennel, további 22 százaléka pedig még nem döntött e tekintetben, tehát elképzelhető, hogy közülük is többen maradnának. Nyilvánvaló, azonban, hogy a Székesfehérvárról való elvagyodás messze nem csak azon az egy tényezőn múlik, hogy a városban van-e a tanulók igényeit lefedő képzés, hiszen a válaszadók 39 százaléka jelen pillanatban úgy vélekedik, hogy annak ellenére sem maradna a városban, ha létezne érdeklődésének megfelelő szak. Az e nemleges válaszok mögött meghúzódó motivációs struktúra fontos eleme lehet egyebek mellett az önállósodás, a szülői háztól való elszakadás, eltávolodás vágya is, amely a korosztály sajátos életkori jellemzőjeként felmerülő természetes igény.

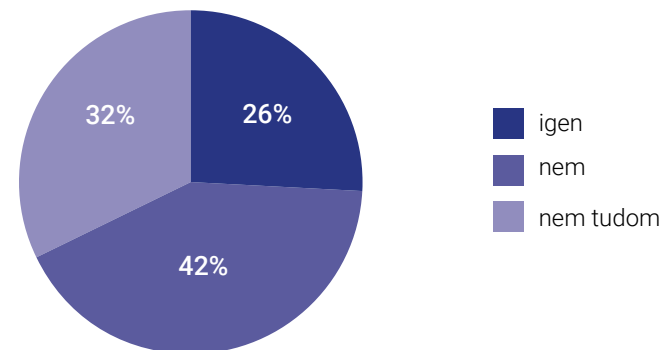
16. ábra Ha lenne érdeklődésednek megfelelő szak, tanulnál-e Székesfehérváron?

Székesfehérvár sok területen segíti a fiatalokat, törekszik arra, hogy a diákok helyben tanuljanak tovább, és akár tanulmányaik befejeztével itt is telepedjenek le. Éppen ezért, egyebek mellett a helyben élő tanulóknak is lehetővé teszi, hogy felsőfokú tanulmányaik idejére kollégiumba költözzenek. Egyrészt így szeretné elősegíteni, hogy a helyi fiatalok számára is elérhető lehessen a szülőktől független, önálló életkezdés, másrészt, ezzel is vonzóbbá kívánja tenni a helyben működő felsőoktatási intézményeket. A továbbtanulni vágyók kicsit több, mint negyede (26 százalék) mondta, hogy tetszetős számára ez

a lehetőség, és ha kollégiumban lakhatna a tanulmányai ideje alatt, szívesen választana Székesfehérváron működő felsőoktatási intézményt.

17. ábra Amennyiben székesfehérvári lakosként is lenne lehetőség a városi felsőoktatási intézmények kollégiumaiba beköltözni tanulmányaid idejére, választanál-e városi felsőoktatási intézményt?

A válaszadók további harmada (32 százaléka) még bizonytalan benne, hogy élne-e ezzel a lehetőséggel, így joggal merül fel a vélekedés, miszerint a kollégiumi elhelyezéssel még több diák meggyőzhető lenne, hogy maradjon a városban. Annál is inkább, mert úgy tűnik a kollégiumi férőhely valóban vonzó lehetőség. Azoknak a 12 százaléka, akik úgy vélik, még ha létezne is érdeklődésüknek megfelelő szak

Székesfehérváron, akkor sem tanulnának a városban, kollégiumi lakhatás esetén mégis úgy döntene, hogy itt marad. Azoknak a diákoknak pedig, akik még bizonytalanok abban, hogy folytatnák-e tanulmányaikat Székesfehérváron, 17 százaléka nyilatkozott úgy, hogy kollégiumi szállás esetén továbbtanulna a városban.

11. táblázat *Tanulnál-e Székesfehérváron a kollégiumi férőhely függvényében (%)*

Ha lenne érdeklődésnek megfelelő szak, tanulnál-e Székesfehérváron?	Amennyiben székesfehérvári lakosként is lenne lehetőség a városi felsőoktatási intézmények kollégiumaiba beköltözni, választanál-e városi felsőoktatási intézményt?			Összesen
	igen	nem	nem tudom	
igen	46,0	25,8	28,2	100
nem	12,0	67,1	21,0	100
nem tudom	17,2	23,7	59,1	100
Összesen	26,2	41,6	32,2	100

A vonatkozó kérdésekre adott válaszokból kitűnik, hogy a kollégiumi férőhely azok továbbtanulási választásaira is hatással van, akik jelenleg nem a városban tervezik folytatni tanulmányaikat. A kollégiumi elhelyezés lehetősége esetén legnagyobb arányban (31 százalék) azok maradnának, akik különben másik hazai városban tanulnának. De még a budapesti tanulmányokat tervezők több, mint negyede (28 százalék), sőt, a külföldön továbbtanulni vágyók közel 20 százaléka (17 százalék) is változtatna véleményén, ha kollégiumi lakhatása biztosított lenne.

12. táblázat *Hol tanulnál a kollégiumi férőhely függvényében (%)*

Hol szeretnél továbbtanulni?	Amennyiben székesfehérvári lakosként is lenne lehetőség a városi felsőoktatási intézmények kollégiumaiba beköltözni, választanál-e városi felsőoktatási intézményt?			Összesen
	igen	nem	nem tudom	
Budapesten	28,3	44,7	27	100
külföldön	17,2	60,3	22,4	100
más magyarországi városban	31,3	36,5	32,3	100
még nem tudom	23,6	31,8	44,5	100
Összesen	26,2	41,6	32,2	100

A fiatalok jövőképe és a városi lehetőségek megítélése négy fókuszcsoportos interjú alapján

A fókuszcsoportos interjúk tanulságainak vizsgálatakor általánosságban azt mondhatjuk el, hogy az elhangzottak részben alátámasztják, részben pedig árnyalják a kérdőíves felmérés során kapott főbb eredményeket.

A fiatalok továbbtanulása kapcsán az az általános kép rajzolódik ki e beszélgetések elemzésekor, hogy a legtöbb résztvevő diák még nem tudja pontosan megmondani, hogy mit és hol szeretne továbbtanulni. Legtöbbjük számára már körvonalazódni látszik ugyan egy erős irányvonal a tanulmányok folytatása tekintetében, azonban azt, hogy konkrétan melyik intézményben, pontosan milyen szakon, vagy melyik városban tanulnának tovább, még nem tudják biztosan. Erre természetesen részben magyarázatot ad a tény, miszerint a fókuszcsoportokon résztvevő tanulók még csak 11. osztályosok, tehát van még idejük a továbbtanulással kapcsolatos kiforrott döntéseik meghozatalára, és az adatfelvétel idején még csak az iskolai fakultációk felvétele kapcsán kellett átgondolniuk, hogy melyek azok a területek, amik tanulmányaik folytatásakor egyáltalán szóba jöhetnek.

A tanulmányi- és jövőtervek esetében élesebb elkülönülést láthatunk a gimnáziumi, illetve a szakgimnáziumi-technikumi tanulók között. A gimnáziumba járó diákok szinte mindegyike úgy vélekedik, hogy felsőoktatásban, azon belül is egyetemen szeretné folytatni a tanulmányait. Mint említettük, pontos szakot a legtöbb fiatal még nem választott ugyan, de az elmondottak alapján a jövőbeli szakválasztás mögött meghúzódó egyik legfőbb (sok esetben elsőként és legfontosabbként) említett motiváció, hogy a szakon megszerezhető végzettséggel nagyfokú anyagi biztonságot lehessen elérni. A diákok általános vélekedése, ami alapvetően iskolatípustól függetlenül elmondható, az, hogy a sok pénz megkeresése fontosabb számukra, mint, hogy élvezetet leljenek a majdani munkájukban. Az egyik résztvevő például azzal érvelt, hogy a magánélete és a hobbija van annyira érdekes, hogy ne a jövőbeli munka élvezhetősége, hanem a fizetés és a megélhetés számítson majd a továbbtanulási döntés meghozatalakor. Természetesen volt példa ellenvéleményre is, egy másik diák úgy fogalmazott, hogy számára fontos, hogy a munkája érdekes

legyen, ne legyen monoton, és biztosítson kihívásokat, vagy akár a hobbijaihoz is kötődjön, hiszen élete jelentős hányadát fogja majd ezzel tölteni. Az anyagiak fontossága mellett általános elvárásként jelent meg továbbá, hogy ne legyen egyhangú, monoton a munka, mert azt hosszú távon „nem bírnák elviselni”. Néhány tanuló esetében fontos szempont az is, hogy olyan hivatásuk legyen majd, amivel másokon segíthetnek, de alapvetően a legtöbben egyetértenek abban, hogy az elsődleges szempont mégis a jó fizetés és a könnyű elhelyezkedés.

A legtöbb fiatal a továbbtanulási irányvonal kialakításában döntő szempontnak tartja, hogy melyek azok a tantárgyak, amelyekben jónak érzi magát. A többség egyetért abban, hogy nem a továbbtanulási célokhoz igazítják a tanulmányi hangsúlyok kialakítását, hanem épp fordítva – a legtöbbször már eleve van egy erősebb alapérdeklődés, ami meghatározza, hogy mely tantárgyakat szeretik és melyekkel foglalkoznak szívesen. Ezt egészíti ki egy érdekes, bár nem váratlan tényező, amely szinte minden diáknál megjelent: a tanárok szerepe. Egy-két kivételtől eltekintve szinte mindenki, mindegyik iskolatípusból egyetértett abban, hogy rendkívül fontos a „jófej” tanárok szerepe, akik egy eleve kedvelt tárgyat még magasabb szintre emelve, még inkább meg tudnak

szerettetni a tanulókkal, akár olyan mértékben is, hogy a fiatalok végül az adott tárgyhoz keressenek továbbtanulási szakot. Érdekes módon, ez a kapcsolat ugyanakkor a legtöbbször elmondása alapján csak „pozitív” irányban áll fenn – tehát, ha a diák szereti a tárgyat, és a tanár jól tanítja azt, ezzel még jobban meg tudja erősíteni az azzal való továbbtanulási szándékot. Ha azonban a tanár nem a diák számára vonzó módon végzi az adott tárgy oktatását, azzal mégsem tudja elvenni a tanuló kedvét tőle, abban az esetben, ha már eleve van egy alapérdeklődése az adott tárgy irányába, tehát magától is szívesen foglalkozik vele.

Azoknak a diákoknak az esetében, akik mégis megemléstettek már konkrét szakot, vagy akár konkrét felsőoktatási intézményt is az interjúk során, azt látjuk, hogy a legfontosabb tényező, ami meghúzódik a választás mögött, vagy az, hogy egy bizonyos képzés csak egy adott intézményben elérhető, így helyettesítő intézmény nem is jöhet szóba; vagy pedig az, hogy az adott intézmény egy speciális attribútumával sikeresen „bevonzotta” a diákokat – legyen az akár egy oktatási sajátosság, vagy épp az intézmény földrajzi elhelyezkedése. Az egyik fiatal például azért szeretne határozottan a Pécsi Tudományegyetem közgazdasági képzésén továbbtanulni, mert az egyetem duális partnerként egy helyi, neki imponáló vállalatnál tud a hallgatók számára gyakorlati helyet biztosítani már a tanulmányaik alatt is. Egy másik esetben egy diák határozott szándékkal nyilatkozta, hogy ő mindenképp Egerben szeretne továbbtanulni, mert szeretne a városban élni, így – kizárásos alapon – az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemet választaná továbbtanulása színhelyéül. Egy harmadik résztvevő pedig mindenképpen az Eötvös Loránd Tudományegyetemre szeretne továbbmenni, az intézmény magas presztízse miatt, így hiába oktatják az érdeklődésének megfelelő szakot más intézményekben is, azok számára nem jöhetnek szóba.

A fókuszcsoportokban részvevő, szakgimnáziumban és technikumban tanuló diákok esetében kicsit más képet látunk a továbbtanulási szándék tekintetében. A viszonylagos kiforratlanság az itteni fiatalokra is jellemző, azonban ezekben az intézményekben sokkal nagyobb arányban – szinte minden esetben – úgy gondolkodnak a diákok, hogy elsőként megszereznék az iskolájuk által biztosított szakmai végzettségek valamelyikét, és majd azt követően dön-

tenek a felsőoktatási továbbtanulási terveikről. Az esetükben is általánosnak tekinthető, hogy terveznek valamikor a későbbiek során felsőoktatási tanulmányokat folytatni, hiszen elmondásuk szerint „jól jönne a papír”, azonban inkább azután, hogy egyéb végzettséget, vagy adott esetben munkaerő-piaci tapasztalatokat is szereztek már. Ez a vélekedés körükben azért is lehet gyakoribb, mivel számukra kézzelfoghatóbb alternatívát kínál az oktatási intézményük azzal, hogy helyben biztosít lehetőséget a szakmaszerzésre, jellemzően olyan tanárokkal, akik – a tanítás mellett – maguk is gyakorlatban foglalkoznak az adott hivatással, így valós idejű gyakorlati tapasztalatokat és tudást adhatnak át a fiataloknak, nem ritkán a szakmabéli munkaerő-piaci kilátásokkal kapcsolatosan is. Ezt a szempontot támasztja alá az is, hogy az ezekben az intézményekben tanulók sokkal nagyobb arányban mondták azt, hogy a szüleik mellett a tanáraik véleményére adnak leginkább a továbbtanulási terveiket illetően, és tőlük is tájékozódnak a lehetőségeikről, hiszen „ők ismerik legjobban a szakmát”.

A továbbtanulásról való tájékozódással kapcsolatban általánosan elmondható, hogy a legtöbb fiatal elsődlegesen online felületekről (pl. Felvi.hu, a felsőoktatási intézmények weboldalai, esetenként akár reklámok az általuk használt felületeken, pl. TikTok-on) szerzi az információit. Emellett szinte mindannyian nagyon hasznosnak találják az egyetemek nyílt napjait, ahol a konkrét intézmények légkörébe, az oda járók mindennapjaiba is bepillantást nyerhetnek. Kiemelték még az Educatio Kiállítást is, ahol egy helyen tájékozódhatnak több őket érdeklő intézménnyel kapcsolatban is. A továbbtanulási szándékaikat leginkább a szüleikkel, tanáraikkal és a barátaikkal beszélik meg, és ők is nyújtják számukra a legnagyobb támogatást a témában. Ugyanakkor többen kiemelték, hogy a barátok véleménye, vagy akár a velük való közös továbbtanulás, összeköltözés lehetősége önmagában nem szerepel döntő tényezőként a továbbtanulási motivációikban.

A fiatalok Székesfehérvárral, az itteni jelenlegi és jövőbeli élettel kapcsolatban általánosan kiemelik, hogy a várost rendkívül élhetőnek, infrastrukturálisan jól ellátottnak találják. Sokan úgy gondolják, hogy a város munka szempontjából is sokszínű, hiszen a családi, ismerősi körükben úgy tapasztalják, hogy viszonylag könnyű az elhelyezkedés, vagy a munkahelyváltás. Többen pozitív

tényezőként emelték ki Budapest közelségét is, ahová „könnyen fel lehet járni”, azonban a napi ingázás lehetőségét a továbbtanulás, vagy későbbi munka kapcsán mindenki egyhangúlag elutasította. A fiatalok a városi szórakozási, szabadidő-eltöltési lehetőségekkel nagyjából elégedettek, egyikőjük megfogalmazása szerint Székesfehérváron „a bulizás eléggé rendben van”. Elmondásuk szerint nincs igényük arra, hogy minden este el tudjanak járni szórakozni, hiszen erre a tanulmányaik mellett kapacitásuk sem lenne, egy olyan helyet azonban, amely kültéri, kiülős-beszélgetős, akár szezonális kerthelyiség, ahol élő zene szól, nem is feltétlenül túl hangosan, csak amolyan háttérzajként a baráti beszélgetésekhez, többen is szívesen fogadnának, elmondásuk szerint egy ilyen profilú szórakozóhely hiányzik nekik leginkább a városi éjszakai életből. A másik oldalon ugyanakkor előkerül azonban az a vélekedés is, miszerint a városban nem igazán van élet, „kihalt”, vagy épp „nem nyüzsis”. Az egyik fiatal megfogalmazása szerint „ez nem a gyerekek városa, hanem az idősebbeké”. Az így vélekedők hiányolják a több programlehetőséget, szeretnék, ha ezekből a város többet biztosítana számukra, de ezek jelenlegi hiányában elvágódnak innen, jellemzően Budapestre.

Szinte minden fiatal hangsúlyosan kiemelte a tömegközlekedés általuk vélt problémáit is. A Székesfehérvár agglomerációjából ingázó, és a városban élő diákok egyaránt azokat a lehetőségeket, buszjáratokat hiányolják a legjobban, amelyekkel éjszaka, vagy hajnalban, egy esti program, vagy buli után haza tudnának menni, és nem kéne lemondaniuk a barátaik társaságáról, a közösségi programokról azért, mert nem jutnak haza. Sok diák örülne egy nekik szóló közösségi térnek is, amely szinte mindig nyitva van, az általuk igényelt programokat kínálja, és fogyasztás nélkül is be lehet térni akár csak olvasgatni, beszélgetni is, de az egyik diák elmondása alapján például, „ha az egyik oldalra betennének egy csocsóasztalt, ő mindig ott lenne”.

A fókuszcsoportokon résztvevők elmondásaiból tehát egyértelműen látszik, hogy a fiatalok alapvetően szeretik Székesfehérvárt. Ennek ellenére mégis szinte mindannyian elmondták, hogy a középfokú tanulmányaik befejeztével szeretnék elköltözni innen, és máshol továbbtanulni. A legtöbben más magyarországi városban tervezik további tanulmányaikat, de szinte mindany-

nyikuk úgy nyilatkozott, hogy életük egy pontján, hosszabb vagy rövidebb időre külföldre is költöznének. A felsőfokú végzettség megszerzése után sokan el tudnák képzelni a Székesfehérvárra való visszaköltözést, akár családdal is, hiszen valóban élhetőnek tartják a várost. Fontos azonban kiemelni, hogy a fiatalok világosan meg is fogalmazták, hogy minden, várossal kapcsolatos pozitív érzelmük ellenére azért szeretnének innen elmenni, hogy máshol, a családjuktól távol is ki tudják próbálni az önálló életet, hogy „más helyeket is lássanak a világból”. Ezt mindannyian fontosnak tartják, és talán belátható, hogy valóban az önálló felnőtt élet, a szülői közegről való leválás egyik mérföldköve is lehet a várostól, a biztonságot jelentő „kibocsátó közegtől” való – akár ideiglenes – eltávolodás, elszakadás.

Azt mindenestre fontos kiemelnünk, hogy van néhány főbb tényező, amelyek megléte esetén sok fiatal mégis elgondolkodna azon, hogy a középfokú tanulmányaik lezárultával itt tanulna tovább, vagy akár még hosszabb távon is Székesfehérváron maradna. Az első és legfontosabb ezek közül a város felsőoktatási portfóliójának bővítése, a fiatalokat leginkább érdeklő szakok megléte lenne. Ezen kívül sokan kiemelték a lakhatási problémákat, a magas albérletárakat is, amelyekkel kapcsolatban úgy vélekedtek, hogy amennyiben a város kínálni tudna számukra kedvező megoldásokat e tekintetben (akár kollégiumi

elhelyezést, akár valami-
féle lakhatási pályázatot), akkor maradnának. A legtöbben mindenestre úgy vélekednek, hogy végső soron mégiscsak a jövőbeli munkájuk lesz majd az egyik legerősebb meghatározó tényező abban a tekintetben, hogy hol fogják kialakítani a felnőtt életüket.

Konklúzió a szakpolitikai döntéshozó és a fiatalokkal foglalkozó szakemberek számára

A fiatalok életkilátásainak, jövőterveinek elősegítése, problémáik kezelése egyre nagyobb prioritást élvez országos, kormányzati szinten is. Jelen kutatásunk rávilágított, hogy bár a székesfehérvári fiatalok alapvetően pozitívan fordulnak a város kínálta lehetőségek, az itteni élet felé, kirajzolódnak olyan területek, amelyeken további fejlesztések és intézkedések meghozatalával a fiatalok helyzete és a helyben való boldogulásuk elősegítése még tovább lenne javítható.

Ezek az intézkedési lehetőségek véleményünk szerint alapvetően két nagy témakörre oszthatóak, amelyek a mindennapi életet és szabadidő-eltöltési lehetőségeket, valamint a továbbtanulási, és a jövővel kapcsolatos lehetőségeket foglalják magukban.

Az első témakörrel, vagyis a mindennapi élettel, a szabadidős lehetőségekkel kapcsolatosan megfontolandóak lehetnek a döntéshozó számára olyan intézkedések, mint például a tömegközlekedés még inkább fiatalbarátta tétele, például az éjszakai-hajnali buszjáratok bevezetésén keresztül. Ide tartozó, a fiatalok részéről gyakran felmerülő igény lehet továbbá a városi szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek bővítése, legyenek azok akár alkalmi jelleggel elérhető programok, akár egy számukra dedikált közösségi tér kialakítása, vagy a város szórakozóhely-portfóliójának bővítése. Ez utóbbi kapcsán a kutatásban résztvevő fiatalok részéről több ízben felmerült az igény egy szabadtéri, szezonális jelleggel működő, zenés, kiülős szórakozóhelyre, melyet a város valamely zöldterületén, vagy akár – minimális anyagi ráfordítással – jelenleg kihasználatlan ipari jellegű területeken, használaton kívüli ipari létesítményekben is ki lehetne alakítani, akár egyéb funkciókkal (pl. állandó kiállítótér) kiegészítve is.

A lehetséges fejlesztési irányok másik nagy témaköre a továbbtanulással és a hosszú távú székesfehérvári élet kialakításával kapcsolatos. E témában elsődleges igényként fogalmazódott meg a fiatalok részéről a városban elérhető felsőoktatási lehetőségek, az itt elérhető intézmények és szakok jelentős bővítése. A kutatás során mind a kérdőíves adatfelvétel, mind pedig a fókuszcsoportos interjúk keretében bebizonyosodott, hogy abban az esetben, ha helyben elérhetőek lennének a továbbtanulási elképzeléseiknek megfelelő

főbb szakok, a fiatalok jelentős hányada fontolná meg, hogy középfokú tanulmányaik után is a városban marad. Szervesen ide tartozik továbbá a fiatalok lakhatási problémáinak enyhítése is: ha még több kollégiumi férőhely lenne helyben elérhető, vagy akár egy, a város által biztosított lakhatási pályázat keretein belül a diákoknak lehetőségük nyílna kedvezményesen megoldani a lakhatásukat, amennyiben helyi felsőoktatási intézmény hallgatóiként tanulnak tovább, jelentősen növelhető lenne azok aránya, akik a középfokú oktatásuk befejeztével helyben folytatják tovább a tanulmányaikat.

A kutatási eredmények alapján további megfontolandó irány lehet a városi, fiatalokkal kapcsolatos intézkedések nagyobb arányú és közérthető kommunikációja. A helyi felsőoktatási lehetőségekkel kapcsolatos kérdésekre adott válaszok elemzése során több ízben is azt tapasztaltuk, hogy a fiataloknak nincs kialakult, biztos képe a témával kapcsolatban. Azzal ugyan a legtöbb fiatal tisztában volt, hogy az Óbudai Egyetemnek és a Kodolányi János Egyetemnek is működik helyben kihelyezett tagozata, azt azonban már csak kevesen tudták pontosabban megnevezni, hogy milyen szakok működnek az adott intézményekben. Ugyanez igaz például az Alba Regia Ösztöndíj meglétére is, amelyről csak a fiatalok 14 százaléka hallott.

A kutatás során a városban, az Óbudai Egyetemen működő duális képzésről is tettünk fel kérdéseket. Az ezzel kapcsolatban adott válaszok azt bizonyítják, hogy a fiatalok nem tudják pontosan, hogy mit jelent a duális képzés kifejezés – holott maga a képzési forma mögött meghúzódó elv, vagyis a felsőoktatási intézmények gyakorlati helyekkel való aktív együttműködése - akár még a konkrét továbbtanulási szándékaikra is jelentős befolyással bírhat. Mindezek alapján úgy véljük, hogy a rendszeres, közérthető, fiatalos kommunikációs kampányok jelentős pozitív hatással bírhatnak a helyben tanuló diákok tudatosabbá, tájékozottabbá tétele szempontjából.

Ugyanilyen fontos irányvonal lehet a városi pályaorientációs lehetőségek további szélesítése is, amely szintén jelentős és kézzelfogható segítséget nyújthat a fiataloknak a tekintetben, hogy milyen intézményeken és szakokon van lehetőségük továbbtanulni, és az ezekhez kapcsolódó végzettséggel milyen

konkrét, munkaerő-piaci lehetőségeik nyílnak majd meg előttük a későbbiekben. Ha a város ezekhez esetleg helyi továbbtanulási lehetőségeket és – nem csupán reál-mérnöki, de akár humán vonalon is – további elérhető gyakorlati helyeket lenne képes biztosítani az itt tanuló hallgatók számára, akár kedvező lakhatási lehetőségekkel kiegészítve (esetleg kiterjesztve azokat nem csupán a tanulmányok intervallumára, de a pályakezdés-családalapítás idejére is) az adott esetben országos szinten is páratlan lehetőséget jelenthetne a fiatalok helyben tartásának gyakorlati elősegítéséhez.

Adatfelvétel és adattisztítás

A Kutatóközpont által készített kérdőív kitöltése 2023 május 23. és 2023. november 14. között zajlott. A kutatás bázisát a középiskolák utolsó és utolsó előtti évfolyamán tanulók jelentették, célunk a teljes sokaság megkérdezése volt anonim módon. A kérdőíveket a diákok az osztályfőnöki órák keretében töltötték ki. A rendelkezésre álló időszak alatt összesen 712 fő töltötte ki a kérdőívet, 394 tanuló a 11 évfolyamról és 318 fő a végzős évfolyamról.

Az adatelemzést megelőzte az adattisztítási eljárás. Elsőként a „Miért szeretnél továbbtanulni?” és a „Mennyire befolyásolják/befolyásolták választásodat a következő tényezők?” kérdésekre adott válaszok alapján tisztítottuk az adatbázist. Kizártunk mindenkit az elemzésből, aki minden kérdésre a „nem válaszolok” opciót jelölte be, továbbá azokat is, akik minden tényezőre ugyanazt a pontszámot - pl. hármast - adták. Ezzel a módszerrel nagyrészt kiestek az érvénytelennek tűnő válaszok. A konzisztencia ellenőrzése során kizártunk olyan válaszokat is, ahol valaki a továbbtanulás területéért a pl. a jogi tudományokat jelölte meg, de azon belül pl. a hegesztés szakot preferálta, illetve érvénytelen kitöltőnek tekintettük azokat is, akik olyan szakot választottak a tanulmányaik folytatására, melyek egyértelműen nem léteznek (pl. „erőszak”). Elmondható, hogy a két vizsgált évfolyam hasonló mennyiségben adott érvényes válaszokat. A 11. évfolyamon az érvényes kérdőívek aránya 80, a végzősök esetében pedig 84 százalék volt.

Végül mindent egybevetve, a kérdőívek szűk ötödét kellett kizárnunk az értékelésből, így az adattisztítás után 585 kérdőívvel dolgoztunk: 316 fő válaszaival a 11., és 269 diák feleleteivel a 12. évfolyamról. Ennyivel kezdtük meg tehát az értékelést, de egy-egy kérdés esetében, az arra a kérdésre nem válaszolók miatt, ennél kevesebb válasszal is találkozhatunk.

Fókuszcsoportos interjúk

A fókuszcsoportos interjúk résztvevői a Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium, a Ciszterci Szent István Gimnázium, a Gorsium Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium, valamint a Székesfehérvári SZC Hunyadi Mátyás Technikum tanulói közül kerültek ki.

A kutatás során négy fókuszcsoportos interjút készítettünk, melyeken összesen 20 fő 11. évfolyamon tanuló diák vett részt. A fiatalok a véleményüket és meglátásaikat irányított beszélgetés keretében, tágran megadott, gondolatébresztő kérdések-témakörök mentén, az ezekhez kapcsolódó szabad asszociációk során mondhatták el. A fókuszcsoportok alatt érintett, a jelen kutatáshoz kapcsolódó főbb témakörök a továbbtanulás, intézmény- és szakképzés; a jövőtervezés, jövőbeli munka; a Székesfehérvárral kapcsolatos percepciók, vélemények, az itteni jelenlegi és jövőbeli élet lehetőségei; illetve a helyben maradás elősegítése köré szerveződtek. A fókuszcsoportos interjúk mindegyikéről hangfelvétel készült, melybe minden résztvevő beleegyezett.

A beszélgetések nagyságrendileg egyórás időkeretben valósultak meg, melyek során mindegyik résztvevő diáknak egyforma mértékben nyílt lehetősége véleménye becsatornázására. A fókuszcsoportos interjúk – mindazonáltal, hogy természetesen nem kívánunk a reprezentativitás fényében tündökölni – fontos és érdekes adalékként szolgálhatnak a kérdőíves felmérés kiegészítéséhez, hiszen ezekből pontosabb képet kaphatunk a fiatalok döntései mögött meghúzódó mélyebb, szerteágazó, és egyéni élethelyzetektől, korábbi személyes tapasztalatoktól is nagyban függő motivációs struktúráról.

Ábrajegyzék

1. ábra	Szeretnél-e továbbtanulni?	9. old.
2. ábra	Milyen jellegű iskolában szeretnél továbbtanulni?	9. old.
3. ábra	Mennyire vagy elégedett az iskolai teljesítményeddel?	12. old.
4. ábra	Ha most jelentkeznél középiskolába, ugyanezt az iskolát választanád-e?	13. old.
5. ábra	Mennyire vagy biztos a szakválasztásodban egy 1-től 100-ig terjedő skálán?	20. old.
6. ábra	A „Miért szeretnél továbbtanulni?” kérdés pontértékeinek eloszlása	22. old.
7. ábra	A választást befolyásoló tényezők pontértékeinek eloszlása	25. old.
8. ábra	A továbbtanulás helyszínének fontossága a városban való tanulás viszonylatában	26. old.
9. ábra	Hol szeretnél továbbtanulni?	29. old.
10. ábra	Tervezed-e, hogy külföldön fogsz...?	30. old.
11. ábra	Hol szeretnél életed nagy részében élni?	31. old.
12. ábra	A régióban található alábbi felsőoktatási intézmények közül melyeknek van Székesfehérváron oktatási egysége/kara?	33. old.
13. ábra	Milyen felsőoktatási alapképzések (BA/BSc) vannak Székesfehérváron?	34. old.
14. ábra	Van-e Székesfehérváron duális felsőoktatási képzési forma?	35. old.
15. ábra	Létezik-e olyan, a város által alapított ösztöndíjrendszer, amely támogatja a középiskolai tanulókat, a felsőoktatási hallgatókat?	35. old.
16. ábra	Ha lenne érdeklődésednek megfelelő szak, tanulnál-e Székesfehérváron?	36. old.
17. ábra	Amennyiben székesfehérvári lakosként is lenne lehetőség a városi felsőoktatási intézmények kollégiumaiba beköltözni tanulmányaid idejére, választanál-e városi felsőoktatási intézményt?	37. old.

Táblajegyzék

1. táblázat	Tanulók átlageredményei iskolák szerinti bontásban	10. old.
2. táblázat	A tanulmányi átlagok szórása iskolánként	11. old.
3. táblázat	Az iskolai környezet megítélésének átlagai	13. old.
4. táblázat	Milyen területen szeretnél továbbtanulni elsősorban?	15. old.
5. táblázat	Milyen területen szeretnél továbbtanulni választások szerint	16. old.
6. táblázat	Tudományterületek választása székesfehérvári tanulmányok esetén érdeklődők száma szerint rendezve	17. old.
7. táblázat	Milyen szakon szeretnél továbbtanulni elsősorban?	18-19. old.
8. táblázat	Miért szeretnél továbbtanulni?	22. old.
9. táblázat	Mennyire befolyásolják/befolyásolták választásodat a következő tényezők?	23. old.
10. táblázat	Nyelvek és nyelvvizsgaszintek megoszlása	32. old.
11. táblázat	Tanulnál-e Székesfehérváron a kollégiumi férőhely függvényében?	38. old.
12. táblázat	Hol tanulnál a kollégiumi férőhely függvényében?	38. old.

**A Fehérvári Fiatalok című kutatás gyorsjelentését készítette:
Krekuska Tímea**

**Az adatfelvétel előkészítésében
és az adatfeldolgozás során közreműködött:
Fekete Attila**

**Felelős kiadó:
Csanády László Sámuel ügyvezető
Prosperis Alba Kutatóközpont Nonprofit Kft.**

**Székesfehérvár
2024**

**ISBN 978-615-02-2132-8
Fehérvári Fiatalok 2024 ©
Prosperis Alba Kutatóközpont Nonprofit Kft.**